

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 360 din data de 22.06.2022

Dosar nr.: 481/2021

Petiția nr.: 4293/07.06.2021

Petent (ă): prin apărător ales

Reclamată: Societatea XAOS Regional Media S.R.L.

Obiect: publicarea unui articol cu un potențial caracter discriminatoriu în campania electorală, având ca și criteriu apartenența la un cult religios

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

1. prin Societatea Civilă de Avocați "Pelinari&Pelinari" cu domiciliul procedural în București, str. Mântuleasa, nr.17, sector 2, cod poștal 023961

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate

2. Societatea XAOS Regional Media SRL cu sediul Baia Mare, str. George Coșbuc, nr.25 A, ap.32, jud. Maramureș

II. Citarea părților

3. Având în vedere contextul evoluției epidemiologice determinate de răspândirea virusului SARS-CoV-2, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a informat părțile cu privire la faptul că au posibilitatea de a Având în vedere contextul evoluției epidemiologice determinate de răspândirea virusului SARS-CoV-2, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a informat părțile cu privire la faptul că au posibilitatea de a trimite punctul de vedere în scris (precum și orice alte acte sau dovezi), soluționarea speței urmând a se face în lipsă, cu acordul acestora;

4. Prin adresa nr. 4293 din 29.06.2021 a fost citat petentul prin apărător ales, iar prin adresa nr. 4910 din 29.06.2021 au fost citată partea reclamată (filele 50-51 din dosar).

5. Prin adresa nr. 5353 din data de 15.07.2021 a fost comunicat petentului punctul de vedere al reclamatului pentru furnizarea concluziilor scrise. (fila 88 la dosar)

6. Procedura legal îndeplinită.

III. Susținerea părților

Susținerea petentului

7. Prin adresa nr. 4293 din 07.06.2021 (filele 1-5 și anexe, respectiv filele 6-49 din dosar), petentul, administrator al **ATP EXODUS SRL** și membru al Partidului Național Liberal, candidat la funcția de primar al Municipiului Baia Mare, arată următoarele aspecte relevante:

- în campania electorală partea reclamată a publicat pe platforma sa de știri emaramures.ro și pe pagina de socializare Facebook un articol defăimător la adresa petentului, cu scopul de a-l denigra și discrimina pe motive ce țin de apartenența la o anumită religie (penticostal). Articolul descrie în detaliu un scenariu prin care, prin intermediul societății ATP Exodus SRL, petentul ar încerca să vândă Maramureșul. **„Planul secret al PNL: Vânzarea Maramureșului către chinezi”,** *„Dacă câștigă Primăria Baia Mare, atunci va fi și mai rău, fiindcă privatizările vor afecta și proprietățile de pe aria municipiului baia Mare, în special lacul Firiza și fostul Combinat. {...}*

Camioanele din prima serie au fost montate de echipa de chinezi, care au primit statut special, toate onorurile posibile și ospitalitate deosebită, în vreme ce muncitorii români au fost dați deoparte și, la apariția pandemiei venite din China, când nu a mai fost de lucru, au fost în mare parte dați afară de azi pe mâine, fără a li se oferi șansa șomajului tehnic. În șomaj tehnic au rămas doar cei care erau penticostali, care au un regim special în cadrul grupului ATP Exodus”.

Acuzațiile aduse de către reclamată sunt foarte grave deoarece sugerează faptul că petentul ar favoriza persoane pe criterii de apartenență religioasă, afirmații care au fost aduse public pe o platformă foarte cunoscută de știri, care are influență, fiind recunoscută ca o sursă de știri locale, de la care opinia publică așteaptă să dețină informații verificate cu privire la acuzațiile respective, și este contrar oricărui principiu moral și profesional ca astfel de declarații să nu fie susținute de fapte verificate.

Reclamata, prin intermediul articolului asumat și publicat, a acuzat petentul de săvârșirea unor fapte de discriminare pe criterii de etnie și religie raportat la angajații acestuia din urmă, în sensul că ar favoriza persoanele care sunt de confesiune religioasă penticostali.

Solicită investigarea aspectelor sesizate, constatarea faptei sesizate, constatarea faptei de discriminare săvârșită de către partea reclamată și sancționarea acesteia potrivit legislației în vigoare.

8. În anexă a depus (filele 5-49 din dosar):

- articolul în cauză;
- Decizia civilă nr. 230/A/2020 a Curții de Apel Cluj-Secția I Civilă;
- Sentința Civilă nr. 896/21.09.2020 a Tribunalului Maramureș;

9. Prin concluziile scrise (filele 89-93 din dosar petentul solicită respingerea excepțiilor invocate de către partea reclamată, în opinia acestuia competența soluționării aspectelor sesizate revenind Consiliului raportat la faptele de discriminare și nu instanțelor judecătorești, indicând în acest sens art. 19 din OG nr. 137/2000, “Consiliul își exercită atribuțiile în următoarele domenii: a) prevenirea faptelor de discriminare; {...} c) investigarea, constatarea și sancționarea faptelor de discriminare”.

10. Pe fond, consideră că preluarea unui articol de pe o platformă online și publicarea sa pe platforma proprie, constituie o asumare direct și totală a conținutului integral al acelui articol.

11. Petentul susține faptul că afirmațiile de intimidare și vădită ostilitate cu privire la apartenența religioasă a petentului denotă un comportament contrar legii, manifestat în public cu scopul de a-l ofensa și umili în mod deliberat și public, comportament care trebuie în mod obligatoriu să fie sancționat conform legii.

Susținerile părții reclamate

12. Prin adresa nr. 5206 din 09.07.2021(fila 54 – 87 la dosar) reclamata arată următoarele aspecte:

- aspectele sesizate au făcut obiectul unei acțiuni înregistrate pe rolul Tribunalului Maramureș în dosarul nr. 1571/100/2020, acțiunea fiind soluționată în primă instanță prin sentința civilă nr. 325/01.04.2021, invocă inadmisibilitatea petiției motivat de faptul că a fost deja soluționat de către Tribunalul Maramureș, competența revenind instanței de judecată, competența neputând fi extinsă pentru aspecte specifice răspunderii civile delictuale;
- articolul incriminat nu a fost redactat nici de către reclamată și nici de publicația eMaramureș.ro, articolul a fost preluat de pe platforma medium.com, care a publicat articolul la data de 02.09.2020. Reclamata consideră că nu poate fi reținută vreo culpă a sa, **invocând excepția lipsei calității procesuale pasive** a acesteia.

13. În ceea ce privește aspectele sesizate de petent, și anume:

- primul aspect, respectiv ***dacă petentul ar deveni primar al Municipiului Baia Mare, ar fi vizate de privatizări proprietăți*** din raza Municipiului Baia Mare și cel de al doilea aspect, respectiv ***asamblarea primelor camioane la societatea ATP Exodus SRL a fost realizată de muncitori chinezi, care au fost bine tratați și că la apariția pandemiei când nu a mai fost de lucru muncitorii români au fost în mare parte dați afară fără a li se oferi șansa șomajului tehnic. În șomaj tehnic au rămas doar cei care erau penticostali, care au un regim special*** - conturează și subliniază lipsa de obiect a vreunei fapte de discriminare a cărei **subiect pasiv să fi fost petentul**;
- nici pe fond nu se poate reține că petentul ar fi fost victima vreunei fapte de discriminare și este de opinie că ansamblul motivațional al petiției se axează pe ideea “hiperbolizării” pretinselor consecințe ale fragmentelor din articolul în discuție. Fragmentul din articol se găsește încă în mediul online postat de o altă publicație,

motiv pentru care nu se poate imputa reclamatei restrângerea drepturilor petentei. De asemenea, **cu privire la criteriul de etnie și religie** arată că apartenența etnică nu a fost dezbătută de petent, iar articolul nu a fost scris și asumat de către reclamată, sursa a fost trecută la publicarea articolului.

14. Nu se poate afirma că reclamata ar insufla publicului dezechilibru față de persoane de religie penticostală câtă vreme articolul a fost o preluare și se regăsește și azi pe internet în mediul online postat de altă publicație.

Petentul a indicat instanței faptul că știe cine e autorul articolului, dar nu efectuează vreun demers nici împotriva “medium.com”, nici a persoanei pe care o indică drept autor al articolului, ci doar a reclamatei. Mai mult, arată faptul că în fragmentul citat nu se face vreo referire la persoana sau apartenența religioasă a petentului, iar în ceea ce privește aprecierile referitoare la faptul că muncitorii chinezi ar fi primit un statut special și similar că membrii cultului religios menționat s-ar bucura la rândul lor de un statut special nu este de natură a fi catalogate drept ofensatoare sau discriminatorii pentru muncitorii chinezi sau cei aparținând cultului penticostal. În același timp nu poate fi censurată libertatea presei de a informa – inclusiv referitor la faptul că în contextul pandemiei “*când nu a mai fost de lucru*” ar fi existat reduceri de personal la firmele din cadrul grupului ATP EXODUS.

15. În anexă a depus în copie următoarele documente:

- încheiere din 18.02.2021 a Tribunalului Maramureș din dosarul nr. 1571/100/2020;
- Sentința civilă nr. 325/01.04.2021;
- acțiunea ce a investit instanța de judecată în dosarul nr. 1571/100/2020;
- articolul publicat de platforma “Redacția9.ro” la data de 03.09.2021 care se regăsește pe această platformă din data de 06.07.2021;
- înscris care face dovada că articolul în discuție a fost publicat pe platforma medium.com la data de 02.09.2021.

IV. Motivarea în fapt și drept

Legislație și principii

16. Privind calitatea procesuală pasivă, la art. 3, **O.G. nr. 137/2000** se prevede:

„Dispozițiile prezentei ordonanțe se aplică tuturor persoanelor fizice sau juridice, publice sau private, precum și instituțiilor publice cu atribuții în ceea ce privește:

- a) condițiile de încadrare în muncă, criteriile și condițiile de recrutare, selectare și promovare, accesul la toate formele și nivelurile de orientare, formare și perfecționare profesională;*
- b) protecția și securitatea socială;*
- c) serviciile publice sau alte servicii, accesul la bunuri și facilități;*
- d) sistemul educațional;*
- e) asigurarea libertății de circulație;*
- f) asigurarea liniștii și ordinii publice;*

g) alte domenii ale vieții sociale.”

17. **Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor**, privind calitatea procesuală pasivă, are următoarele prevederi relevante:

„Art. 4 (2) Orice persoană fizică sau juridică are obligația să respecte principiul egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și nediscriminării.

Art. 6 Reclamatul este persoana împotriva căreia s-a formulat sesizarea cu privire la săvârșirea unei fapte de discriminare. [...]”

18. **O.G. nr. 137/2000**, la art. 2 alin. 1 prevede: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

19. Astfel se poate considera discriminare:

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

20. Analiza diferențierii se realizează prin compararea a două situații (art. 1 alin. 3 al **O.G. nr. 137/2000**: „exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile”).

21. Prin nediferențiere judecătorii Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) înțeleg în primul rând tratamentul egal al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: „art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară” (**Marckx împotriva Belgiei**, 13 iunie 1979, §32) sau „analoagă” (**Van der Musselle împotriva Belgiei**, 23 noiembrie 1983, §46) ori „relevant similară” (**Fredin împotriva Suediei**, 18 februarie 1991, §60), ulterior fiind utilizată sintagma „analoagă ori relevant similară” (**Sheffield și Horsham împotriva Regatului Unit**, 30 iulie 1998, §75).

22. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu, iar între acest criteriu și faptele imputate reclamatului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

23. Criteriile enumerate de **O.G. nr. 137/2000** sunt doar ilustrative, nu exhaustive, precizând „sau oricare alt criteriu”, însă aceste criterii, conform cazuisticii CEDO, trebuie să reprezinte caracteristici personale pe baza cărora persoane sau grupuri de persoane pot fi deosebite unele de altele (**Kjeldsen, Busk Madsen și Pedersen împotriva Danemarcei**, 7 decembrie 1976, §56). „Art. 14 nu protejează împotriva oricărui tratament diferențiat ci doar împotriva acelor care se bazează pe

o caracteristică identificabilă, obiectivă sau personală ori pe «statut», pe baza cărora o persoană sau un grup de persoane se diferențiază între ele” (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §55), menționând că noțiunea „orice altă situație” trebuie să se interpreteze cât mai larg posibil (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §56-61), cu atât mai larg cu cât dreptul atins este considerat a fi mai important (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §62).

24. În cauza **S. Coleman împotriva Attridge Law, Steve Law (C-303/06)** Curtea de Justiție a Uniunii Europene a arătat că interzicerea discriminării directe nu este limitată la persoanele care ele aparțin unui grup caracterizat printr-un anume criteriu; în cazul în care cineva tratează o persoană care nu are el însuși caracteristica respectivă într-un mod mai puțin favorabil decât este, a fost sau va fi tratat într-o situație asemănătoare cu o altă persoană și este dovedit că tratamentul defavorabil a cărui victimă este această persoană se întemeiază legăturii cu persoane caracterizate prin acel criteriu, un astfel de tratament este contrar interzicerii discriminării directe. Acest tip de discriminare, în literatura de specialitate, a fost definit ca discriminare prin asociere.

25. Totodată, conform jurisprudenței CEDO, discriminarea bazată pe un criteriu presupus reprezintă discriminare (**Timishev împotriva Rusiei**, 13 decembrie 2005, §55-56).

26. Privind restrângerea drepturilor petentului, Colegiul director se raportează la prevederile art. 15 din **O.G. nr. 137/2000**: „*Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.*”

27. **Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale** (cunoscut în general sub denumirea de **Convenția europeană a drepturilor omului**, în continuare **Convenția**) prevede, la art. 10 alin. 2, limitarea libertății de exprimare: „*Exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau unor sancțiuni prevăzute de lege care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.*” Prin urmare, în conformitate cu acest tratat internațional, în Europa libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este lipsit de relevanță nici faptul că libertatea de exprimare este singurul drept cu privire la care **Convenția**

subliniază: „*comportă îndatoriri și responsabilități*”. Totodată art. 17 al **Convenției** interzice abuzul de drept: „*Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție.*”

28. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) analizează, în ordine, următoarele aspecte:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;
- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin
 - existența unei norme juridice care prevede restrângerea;
 - calitatea norme juridice, și anume
 - accesibilitatea;
 - precizitatea;
 - previzibilitatea norme;

• legitimitatea restrângerii, ceea ce trebuie să fie prevăzută de Convenție (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);

- necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

29. În mod evident, orice sancționare a limbajului discriminator, chiar și doar printr-un avertisment de natură contravențională, reprezintă o limitare a libertății de exprimare.

30. Privind legalitatea restrângerii, situația din România este cât se poate de clară. **Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale** promovează respectarea dreptului la demnitate; există și o protejare a dreptului la demnitate prin art. 15 al **Ordonanței de guvern nr. 137/2000 privind combaterea tuturor formelor de discriminare**, republicată, accesibilă (prin publicarea în **Monitorul Oficial al României**), cu sancțiuni evidente.

31. Legitimitatea sancționării este dată prin nevoia de a proteja, în principal, reputația și drepturile altora, dar se poate invoca, spre exemplu, și siguranța publică, apărarea ordinii, protecția moralei etc.

32. Necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv din analiza CEDO. Având în vedere acest fapt, CEDO a elaborat un set de principii aplicabile în domeniu:

- a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);

- b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indifferente, ci și cele care ofensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții, dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângeri trebuie stabilite în mod convingător (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);
- c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49); astfel, între altele, în contextul opiniilor religioase și credințelor este legitimat să se includă obligația de a evita pe cât se poate expresii care, în mod gratuit, ofensează alții, profanează sau care reprezintă o ingerință în drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbateră publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane; statele au o marjă de apreciere când reglementează libertatea de exprimare în relație cu afirmații care ofensează convingerile personale, în special cele morale sau religioase (ex. **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49);
- d) în cazul moralității nu este posibil să se ajungă la un concept uniform european privind semnificația religiei în societate; chiar și în interiorul unui stat pot exista variații ale conceptului; prin urmare nu este posibil să se ajungă la o definiție comprehensivă privind ce reprezintă o limitare permisibilă a libertății de exprimare dacă exprimarea se îndreaptă împotriva sentimentului religios al altora; o marjă de apreciere trebuie lăsat prin urmare autorităților naționale în a stabili necesitatea unei astfel de limitări; această situație însă nu exclude o supervizare din partea CEDO (ex. **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 50);
- e) îndatoririle și responsabilitățile legate de exercitarea libertății de exprimare au o semnificație specială în situații de conflict sau de tensiuni, o grijă particulară trebuie manifestată față de vehicularea prin presă a limbajului urii sau a promovării violenței (ex. **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 63);
- f) toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar ca în societățile democratice să se sancționeze sau chiar să se prevină orice formă de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță, cu condiția ca orice formalitate, condiție, restricție sau amendă impusă să fie proporțională cu legitimitatea invocată (ex. **GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 40);

- g) art. 17 al Convenției previne ca grupurile totalitare sau persoanele care incită la ură rasială să exploateze în propriul interes principiile enunțate, întrucât scopul acestor grupări este de a distruge drepturile și libertățile; această prevedere se referă și la activitățile politice (ex. **GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979);
- h) abuzul cu libertatea de exprimare nu este compatibil cu democrația și drepturile omului, încalcă drepturile altora (ex. **WITZSCH împotriva GERMANIEI**, nr. 7485/03, 13 decembrie 2005);
- i) anumite expresii concrete reprezintă un limbaj al urii, care pot insulta indivizi sau grupuri de persoane, iar aceste expresii nu se bucură de protecția articolului 10 al **Convenției** (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 35);
- j) atacurile vehemente împotriva grupurilor religioase sau etnice sunt incompatibile cu valorile proclamate și garantate de Convenție, și anume toleranța, pacea socială și nediscriminarea (ex. **NORWOOD împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 23131/03, 16 noiembrie 2004);
- k) se poate invoca necesitatea restrângerii libertății de exprimare în situația în care există o nevoie publică urgentă; statele au o anumită marjă de apreciere privind existența nevoii, dar această apreciere se completează cu supervizarea europeană atât a legislației cât și a modului de aplicare al legislației de instanțele independente; CEDO este împuternicit să ofere interpretarea în ce măsură restricția sau sancționarea este reconciliabilă cu libertatea de exprimare (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);
- l) în exercitarea supervizării, CEDO analizează atât conținutul cât și contextul afirmațiilor în cauză; restrângerea trebuie să fie proporțională cu legitimitatea restrângerii, autoritățile trebuie să justifice relevanța și suficiența lor (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31; trebuie să existe o proporționalitate între impactul afirmației sancționate și sancțiune (ex. **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 40); orice formalitate, condiție, restricție sau penalitate impusă considerată a fi necesară într-o societate democratică pentru sancționarea sau chiar prevenirea atacurilor indecente asupra obiectelor venerației religioase trebuie să fie proporțională cu scopul legitim urmărit (ex. **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49);
- m) **Convenția** nu lasă prea mult spațiu restricțiilor în domeniul discursurilor politice sau discursurilor care ating interesul general; permisivitatea privind criticile față de guvern trebuie să fie mai pronunțată decât privind cetățeni privați, chiar și politicieni; într-un sistem democratic acțiunile

guvernului trebuie urmărite îndeaproape nu doar de către autoritățile legislative și judiciare, dar și de opinia publică; poziția dominantă ce ocupă guvernul îi recomandă să nu utilizeze sancțiunile penale, întrucât are alte posibilități de a răspunde la atacuri și critici injuste; autorităților competente ale statului rămân suficiente posibilități de a adopta, în calitatea lor de garanți ai ordinii publice, măsuri de sancționare adecvate fără ca acestea să devină excesive; totuși în situația în care afirmațiile incită la violență împotriva unor persoane sau oficiali ori împotriva unui segment al societății, autoritățile statului se bucură de o apreciere mai largă când examinează necesitatea restrângerii libertății de exprimare (ex. **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42;

- n) libertatea de exprimare are o importanță specială pentru politicieni sau persoanele alese ca reprezentanții unui electorat, care trebuie să-și atragă atenția asupra preocupării lor; limitarea libertății de exprimare pentru un politician aflat în opoziție sau pentru un parlamentar solicită un examen mai temeinic din partea CEDO (ex. **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42);
- o) fără dubii, libertatea discursului politic nu este absolut prin natura sa, statele pot introduce restricții și sancțiuni, CEDO având rolul final de a analiza compatibilitatea acestor măsuri cu libertatea de exprimare (ex. **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 53);
- p) presa joacă un rol esențial într-o societate democratică; deși nu trebuie să treacă de anumite limite, cum ar fi privind securitatea națională, integritatea teritorială, amenințarea cu violență, prevenirea dezordinii și criminalității, respectarea reputației și drepturilor altora, necesitatea de a preveni transmiterea unor informații confidențiale, are sarcina de a oferi — într-o manieră conformă cu obligațiile și responsabilitățile sale — informații și idei de interes public, în particular în chestiuni politice, inclusiv cele care divid societatea dar și cele care prezintă justiția; libertatea presei reprezintă unul din cele mai bune posibilități de a crea o opinie privind ideile și atitudinile liderilor politici; libertatea jurnalistică acoperă posibila recurgere la un grad de exagerare, chiar și provocare (ex. **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 41-42);
- q) presa nu are doar dreptul ci și obligația de a prezenta informații de interes public conform dreptului publicului de a primi aceste informații (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);
- r) nu se protejează doar informația în sine, dar și forma prin care se aduce la cunoștința opiniei publice (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);
- s) stabilirea pedepselor este în principiu de competența instanțelor naționale, CEDO consideră totuși că aplicarea pedepsei închisorii pentru o

infrațiune în domeniul presei nu este compatibilă cu libertatea de exprimare a jurnaliștilor, decât în circumstanțe excepționale, mai ales atunci când au fost grav afectate alte drepturi fundamentale, ca de exemplu în cazul utilizării limbajului urii sau incitării la violență (ex. **CUMPĂNĂ și MAZĂRE împotriva ROMÂNIEI**, nr. 33348/96, 17 decembrie 2004, § 115);

- t) principiile privind libertatea de exprimare vizează și funcționarii publici, deși este legitimat ca statul să impună față de ei obligația discreției, ținând cont de statutul lor special (ex. **AHMED și alții împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 65/1997/849/1056, 2 septembrie 1998, § 56).

33. Art. 30 al **Consituției României** care asigură libertatea de exprimare, prevede și limitele acestei libertăți:

„(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război, de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.”

34. **Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale** consideră că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal: *„Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit — simpli cetățeni, oameni politici, ziariști etc. —, faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art.1 alin.(3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.”*

Colegiul director al CNCD reține următoarele:

35. În campania electorală, partea reclamată a publicat pe platforma sa de știri emaramures.ro și pe pagina de socializare Facebook un articol intitulat **„Planul secret al PNL: Vânzarea Maramureșului către chinezi”** în care se afirmă: *„Dacă câștigă Primăria Baia Mare, atunci va fi și mai rău, fiindcă privatizările vor afecta și proprietățile de pe aria municipiului baia Mare, în special lacul Firiza și fostul Combinat. [...] Camioanele din prima serie au fost montate de echipa de chinezi, care*

au primit statut special, toate onorurile posibile și ospitalitate deosebită, în vreme ce muncitorii români au fost dați deoparte și, la apariția pandemiei venite din China, când nu a mai fost de lucru, au fost în mare parte dați afară de azi pe mâine, fără a li se oferi șansa șomajului tehnic. În șomaj tehnic au rămas doar cei care erau penticostali, care au un regim special în cadrul grupului ATP Exodus.”

36. Se respinge excepția lipsei calității procesuale pasive invocată de partea reclamată având în vedere că reclamata a publicat articolul respectiv. Nu are relevanță dacă articolul a fost sau nu preluat dintr-o altă sursă, efectele publicării au fost produse inclusiv de partea reclamată.

37. Din punctul de vedere al dreptului la demnitate, persoanele se află în situație similară indiferent de apartenența lor etnică sau religioasă.

38. Articolul publicat de reclamată sugerează că petentul protejează chinezii în defavoarea românilor, penticostalii în defavoarea celor de alte religii. Nu are relevanță apartenența etnică sau religioasă a petentului, din moment ce legătura dintre petent, respectiv chinezi și penticostali este creată. Totodată, se constată că și caracteristica de persoană care sprijină chinezii respectiv penticostalii reprezintă un *criteriu* în conformitate cu jurisprudența CEDO în domeniu.

39. Afirmațiile analizate, reprezentând un comportament manifestat în public, sunt de natură să vizeze atingerea demnității, să creeze o atmosferă de intimidare, ostilă, degradantă, umilitoare, ofensatoare îndreptată împotriva petentului pe criteriul etnic și religios.

40. Astfel, fapta reclamatei reprezintă discriminare, întrucât au creat o deosebire pe criteriul etnic și religios care a avut ca efect restrângerea exercitării, în condiții de egalitate, a dreptului la demnitate.

41. Astfel de afirmații, în conformitate cu cazuistica CEDO, nu sunt protejate de dreptul la liberă exprimare.

42. În mod evident, exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități. Obligația de a evita expresii care, în mod gratuit, ofensează pe alții, care reprezintă o ingerință în drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbateră publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane, are semnificație specială în situații de tensiuni. Atacurile la adresa petentului s-au desfășurat într-o situație de tensiuni politice, reclamata discreditând petentul sugerând că nu ar fi bun român. Reclamata putea critica ideile politice ale petentului și fără afirmații cu caracter discriminator, fără să utilizeze expresii care au ofensat în mod gratuit.

43. Presa joacă un rol esențial într-o societate democratică, însă nu trebuie să treacă de anumite limite, cum ar fi privind respectarea reputației și drepturilor altora, necesitatea de a preveni transmiterea unor informații confidențiale. Apartenența etnică a unor angajați, spre exemplu, reprezintă informație confidențială.

44. În concluzie, afirmațiile analizate excede libertății de exprimare.

45. Conform prevederilor **O.G. nr. 2 din 2001**, art. 5 alin. 2 lit. a, coroborată cu art. 6 și art. 7, Colegiul director aplică sancțiunea de avertisment, având în vedere că instanța de judecată a acordat daune morale.

46. Colegiul director recomandă reclamatei ca pe viitor să evite publicarea unor articole cu caracter discriminator.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Respingerea excepției lipsei calității procesuale active, invocată de către partea reclamată;
2. Referitor conținutul articolului analizat, fapta sesizată reprezintă discriminare și încalcă dreptul la demnitate conform art. 2 alin. 1 și art. 15 din O.G. nr. 137/2000R;
3. Aplică sancțiunea de avertisment conform art. 5 alin. 2 lit. a), art. 6 și art. 7 din O.G. nr. 2/2001 față de partea reclamată;
4. Recomandă părții reclamate ca pe viitor să evite publicarea unor articole cu caracter discriminator;
5. Câte o copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii:

-

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea** faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – membru

DIACONU ADRIAN - membru

GRAMA HORIA – membru

HALLER ISTVAN – membru

(mandat încheiat anterior redactării prezentei)

LAZĂR MARIA – membru

(mandat încheiat anterior redactării prezentei)

MARIA MOȚA – membru

OLTEANU CĂTĂLINA – membru

POPA CLAUDIA SORINA – membru

Data redactării: 15.07.2022

Redactată și motivată: P.C.S/I.H./F.V.

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.